

„A legfontosabb szempont mindig az emberek egészsége”

Dr. Gyimesi László tesztelésről, oltásokról, állásfoglalásról

Az utóbbi hónapokban több ajánlás is született, amely azokkal az intézkedésekkel, teendőkkel foglalkozik, amelyeket a vírusveszély csökkentése érdekében a munkáltatóknak és a munkavállalóknak egyaránt érdemes megfogadniuk. Ráadásul a pandémia számos új, munkajogi kérdést is felvet, ezek közé tartozik például a munkavégzés járványveszélyes helyzetekben, az oltási hajlandóság vagy a tesztelési kötelezettség. A Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének elnökével, a Művészeti Szakszervezetek Szövetsége elnökével, dr. Gyimesi Lászlóval ezek mellett arról is beszélgettünk, mennyire egyezik meg álláspontjuk a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság állásfoglalásával, s hogyan látja a munkavégzés és az egészségvédelem kényes egyensúlyát vírusveszély idején.

I Tavalay novemberben született az az ajánlás, amit a Művészeti Szakszervezetek Szövetsége adott ki az előadóművészeti együttesek, intézmények számára. Melyek voltak ennek a lényegesebb pontjai?

– Szerettük volna, ha a kulturális kormányzat ad ki egy állásfoglalást arról, hogy a pandémia alatt milyen munkavégzés folyhat a társulatoknál, az intézményeknél, azonban erre a minisztérium nem rendelkezett jogosultsággal. Így mi készítettünk egy ajánlást, amelybe a leglényegesebb javasolt intézkedéseket gyűjtöttük össze munkáltatóknak és munkavállalóknak. Ezt követően az ajánlásunkat támogatólag javasolta iránymutatónak mindenki számára az EMMI is. A kulturális államtitkár a heti online értekezletein az összes intézmény-, együttesvezető figyelmébe ajánlotta. Az ajánlásban nem volt sok nívum, hiszen felhívtuk a társulatok, intézmények figyelmét a maszkhasználat, a távolságtartás fontosságára, mindarra, ami a hétköznapi szabályozásban is benne volt. Ami a kiemelendő pontok közé tartozik, az az, hogy a munkavégzések elrendelésével kapcsolatban azt ajánlottuk: csak olyan munkavégzést rendeljenek el a munkahelyeken, amelyeknek feltétlenül ott kell történnie. Azaz, ha lehet, a munkavállaló a munkavégzési kötelezettségének másként, vagy otthon tegyen eleget. Ha zenész, akkor gyakoroljon otthon, ahol sokkal kisebb a járványveszély. De természetesen annak kapcsán is megfogalmaztunk néhány ajánlást, hogy ha már meg kell jelennie a munkahelyen vagy felvételen, akkor ott milyen módon foglalkoztassa a munkáltatót: lehetőleg kisebb csoportokban, kamara-jelleggel. A szólampróbán se üljenek egymás mellett a muzikusok, tartsák az előírt távolságot és viseljenek maszkot, szeparálják el egymástól a fúvósokat, ők is ügyeljenek egymás között a távolságtartásra, továbbá a munkáltató szereljen fel elválasztó plexilapokat, azért, hogy a fúvósok legyenek elválasztva egymástól és a zenekar többi tagjától. Ahogy azt is megfogalmaztuk,

hogy azok számára, akik hatvan év fölöttiek, netán krónikus betegek, immunbetegségben szenvednek vagy egy háztartásban élnek súlyosan veszélyeztetett hozzátartozóval, azok számára biztosítsák az otthoni munkavégzés lehetőségét.

I Mi volt a tapasztalat? Mennyire fogadták ezt meg a munkáltatók? Hiszen még a november előtti időszakban lehetett hallani olyan intézményekről, ahol a szakszervezetek a több száz fős próbák leállítását kérték...

– A többség már az ajánlások előtt is hasonló elvek és gyakorlat alapján szervezte a munkát. Egyébként mi azt javasoltuk, hogy ne csak a művészekre terjesszék ki mindezt, hanem a velük közvetlenül kontaktusba kerülő munkavállalókra is.

■ *Most pedig újabb kérdések merülnek fel az oltások, az oltásra kötelezhetőség kapcsán...*

– E téren az álláspontunk nemcsak a miénk, hanem a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság állásfoglalása is arról, hogy milyen jogai és kötelezettségei vannak a munkáltatónak és a munkavállalónak jogi, adatvédelmi és munkajogi szempontból. A munkáltatónak a jogszabály által meghatározott rendkívül szűk és a mi esetünkben nehezen indokolható eseteken túl, nincs joga arra, hogy a munkavállaló egészségügyi állapotáról bármilyen adatot nyilvántarts. Ezek az adatok ugyanis a legérzékenyebbek közé tartoznak. Így már magát azt a kérdést is csak akkor lehetne feltenni a munkavállalónak, hogy kapott-e oltást vagy sem, ha erre jogszabály adna lehetőséget, amely jelenleg nincs. Ugyanakkor annak nincs véleményem szerint akadálya, hogy anonim, a válaszadót semmilyen módon nem azonosítható felméréssel próbálja a munkáltató felmérni a munkavállalók átoltozottsági és a vírus okozta betegségen átesettek arányát. Viszont tévedésben vannak azok a munkáltatók, akik az oltás kötelezővé tételén komolyan gondolkoznak. Tegyük azt is hozzá, hogy azzal azért lényeges tisztában lenni, hogy az oltás védőoltás. Azt védi, aki megkapja, de ez nem azt jelenti, hogy ez bármilyen védelmet jelent azoknak, akik nincsenek beoltva. A vírus bárkiben jelen lehet oltással és anélkül is. Nehezebb és bonyolultabb annál a képlet, minthogy egy erőszakos munkáltatói intézkedéssel a vírusveszélynek az elejét lehetne venni. Hiszen járványügyi szempontból akadnak egyéb védelmek is, arról nem is beszélve, hogy mi a helyzet azzal, aki már a víruson átesett? Az egészséges munkafeltételek biztosítása a munkáltató kötelezettsége. Emiatt kötelezheti a munkavállalót több időszakos vagy eseti egészségügyi vizsgálatra. Egy ilyen rendkívüli helyzetben a munkáltató kötelezheti a munkavállalót arra is – ha ennek minden feltétele adott –, hogy rendszeresen teszteltesse magát. Természetesen a munkáltató költségére, hiszen ez is egyfajta módszer, amellyel a munkáltató próbál elébe menni a betegségnek, ezzel biztosítva az egészséges munkafeltételeket. Ebben a helyzetben egyetlen eszköz van, ami a munkavállalók körében ki tudja szűrni a fertőzötteket, az pedig a tesztelés. Egyébként pedig, ha a mostani időszakot nézzük, azt is láthatjuk, hogy közönség előtti, zenekari koncert bemutatására nincs lehetőség. Az együttesek próbatermekben, koncerthelyszíneken próbálhatnak, felvételt készíthetnek stb., amelyekre vonatkoznak az általános szabályok: a távolságtartás, a maszkviselés. Az online közvetítések vagy felvételek hasznosak, mert az érdeklődő közönség találkozhat a produkcióval. Ugyan-

akkor nagyon meg kell gondolni azt, hogy ilyen körülmények között valóban meg kell-e valósítani minden nagyszabású online hangversenyt. Természetesen fontos, hogy az együttesek megmutassák azt, hogy folyamatosan dolgoznak, ezt azonban kamarafarmációkkal is megtehetik, ahol nem áll fenn az akár száz ember megfertőződésének a veszélye.

■ *S mi a helyzet azokkal, akik éppen a fertőzéstől tartanak, ha berendelik őket munkavégzésre?*

– Ahogy említettem a munkáltatónak kell biztosítania az egészséges munkafeltételeket. Ha erre nincsenek tekintettel az intézményvezetők, és olyan betegséget kaphatnak el a munkavállalók, amelybe akár bele is halhatnak, akkor a felelősségük súrolja a szabálysértés, de akár más jogterület határát... Mondhatja azt egy munkáltató, hogy nekünk működnünk kell, de ehhez szükséges biztosítania az egészséges munkafeltételeket. Hiszen, ha valakit a munkahelyén nem egy, akár halálos kimenetellel is fenyegető Covid vírus fertőzés, hanem „csak” egy baleset ér, azért a munkáltatót komoly és súlyos felelősség terheli. Ha pedig valahol nagyon jelentős a fertőzöttségi arány, akkor az is egyértelmű, hogy a munkáltató is rosszul csinál valamit e tekintetben. Attól is nehéz persze mindez, hogy természetesen a művészek szeretnék már végre azt csinálni, ami a hivatásuk. Nem otthon akarnak énekelni, táncolni, zenélni... Egy nagyobb intézmény esetében pedig szinte elkerülhetetlenek a kontaktusok. Egyetlen munkahely sem lehet a végtelenségig zárva. Áttekintve a hazai helyzetet, a munkáltatók zöme kellő felelősséggel, gondossággal foglalkozik a kérdéssel, mert fontosnak tartja a munkavállalóit. Egyensúlyozik az egészségvédelem és a feladatok ellátása között. Az első és legfontosabb szempont mindig az emberek egészsége kell, hogy legyen. Ennek kell megelőznie minden mást. Sajnos a járvány súlyos időszakát éljük már hónapok óta, s nem is látni még, mindez meddig tart.

■ *Hátrányt szenvedhet el egy munkavállaló amiatt, hogy elzárkózik az oltástól?*

– Se munkavállalói, se állampolgári alapon senkit nem érhet semmilyen hátrány, ha elzárkózik a koronavírus elleni oltástól a jelenlegi jogszabályok alapján. Az is biztos azonban, hogy jelenleg az oltás az egyén számára az egyetlen olyan módszer, ami megelőzheti a legnagyobb és a kevésbé nagy bajokat. Csak remélni lehet, hogy az orvostudomány és a járványügy előbb-utóbb mederbe tudja terelni és tartani a koronavírus, mint ahogy számos más súlyos veszéllyel is tette már. Az pedig az előző gondolatból származó másik kérdés, hogy a kormányzat hogyan határoz, bővíti-e a kötelező oltások sorát a Covid elleni vakcinával, vagy sem, ezt a döntést a következő hónapok, esetleg év fejleményei fogják meg-
alapozni ...

R. Zs.